

UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANȚA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL: FILOLOGIE

TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT

Profesor Coordonator,

Prof. univ. dr. CARMEN ADINA CIUGUREANU

Doctorand,

ALINA LEONTE

CONSTANȚA, 2014

UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANȚA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL: FILOLOGIE

DONALD BARTHELME ȘI
DISCURSUL POSTMODERN

Profesor Coordonator,

Prof. univ. dr. CARMEN ADINA CIUGUREANU

Doctorand,

ALINA LEONTE

CONSTANȚA, 2014

CUPRINS

Introducere

Capitolul 1 – Discursul și teorii postmoderne

- 1.1 Subiectul postmodern și relațiile de putere
- 1.2 Discursul social, consumism și identitate
 - 1.2.1 Teorii ale identității sau identitare și identitate socială
- 1.3 Parodie, ironie și intertextualitate
- 1.4 Colaj, fragmentare și absurd
- 1.5 Concluzii

Capitolul 2 – Discursuri de putere și cunoaștere în opera lui Barthelme

- 2.1 Discursuri dominante și subordonate
- 2.2 Discursuri de cunoaștere și putere
- 2.3 Concluzii

Capitolul 3 – Identitate, „nedreptăți sociale” și consumism

- 3.1 Tehnologie și influența televizorului
- 3.2 Violența și desensibilizarea la suferință
- 3.3 Publicitate, consumism, mass-media și manipulare
- 3.4 Identitate personală, socială și de rol
 - 3.4.1 Identitatea personală
 - 3.4.2 Identitatea socială
 - 3.4.3 Identitatea de rol
- 3.5 Concluzii

Capitolul 4 – Parodie, ironie și transtextualitate

- 4.1 O „Albă ca Zăpada” postmodernă
- 4.2 Parodie și ironie în *Regele*
- 4.3 Transtextualitate și parodie în *The Dead Father*
- 4.4 Parodie și pastiche în „Captain Blood”, „Bluebeard” și „Sindbad”
- 4.5 Concluzii

Capitolul 5 – Colaj, fragmentare și absurd

- 5.1 Colaj și Fragmentare
- 5.2 Absurdul
- 5.3 Concluzii

Concluzii

Bibliografie

REZUMAT:

DONALD BARTHELME ȘI DISCURSUL POSTMODERN

Abstract

Cercetarea de față se ocupă de analiza tematicii recurente în opera lui Donald Barthelme, punând accentul pe teme nedezbătute până acum sau menționate doar în treacăt în studiile publicate. Obiectivele majore ale acestei cercetări sunt: identificarea relațiilor de putere, analiza discursurilor dominante și subordonate, influența consumismului, „nedreptăți sociale,, probleme de construcție și reprezentare a identității, analiza parodiei, ironiei, transtextualității, colajului și absurdului în opera ficțională a lui Barthelme. Pornind de la premisa că discursul este esențial în înțelegerea textelor ficționale și non-ficționale, folosim analiza discursului cu scopul de a examina nu numai societatea în ansamblu, dar și subtilitățile care conferă operei lui Barthelme dimensiuni atât de provocatoare.

Cuvinte cheie

relații de putere, consumism, identitate, parodie, ironie, transtextualitate, colaj, fragmentare, absurd

Deși în ultimii ani a existat un nou interes în ceea ce privește opera ficțională a lui Donald Barthelme, până acum doar șapte studii de cercetare și o colecție de eseuri critice au fost dedicate în totalitate sau parțial scrierilor sale.¹ Studiul de față este dedicat analizei unor teme și aspecte specifice, care nu au fost discutate până în prezent sau care au fost menționate doar în treacăt, cum ar fi, de exemplu, relațiile de putere, consumismul, identitatea socială și de rol, transtextualitatea și absurdul.

Titlul tezei, *Donald Barthelme și Discursul Postmodern*, face trimitere la subiectul analizei, și anume, discursul postmodern, unul dintre aspectele cele mai discutate din ficțiunea lui Barthelme. Pornind de la premisa că discursul a fost și este utilizat în mod considerabil în înțelegerea textelor ficționale și non-ficționale, îl vom utiliza în cazul particular al operei barthelmiene. Conform sau Potrivit lui Diane Macdonnell (1986), „discursurile diferă în funcție de tipurile de instituții și de practici sociale în care se formează și de pozițiile acelor care vorbesc și ale celor cărora li se adresează” (1). Prin urmare, discursul încorporează toate problemele cu caracter personal și social, toate acțiunile, enunțurile sau gândurile unei persoane, precum și înregistrările acestor acțiuni, enunțuri și gânduri.

Teza abordează în special romanele lui Barthelme: *Alba ca Zăpada* (1967), *The Dead Father* (1975), *Paradise* (1986), *Regele* (1990), povestirile sale, publicate în colecții, cum ar fi: *Come Back*, *Dr. Caligari* (1964), *Unspeakable Practices, Unnatural Acts* (1968), *Guilty Pleasures* (1974), *City Life* (1970), *Sadness* (1972), *Amateurs* (1976), *Overnight to Many Distant Cities* (1983), *Sam's Bar* (1987), *Șaizeci de Povestiri* (1981), *Forty Stories* (1987), *Flying to America: 45 More Stories* (2007), și de asemenea *Not-Knowing: The Essays and Interviews of Donald Barthelme* (1997). Menționăm că nu toate povestirile au fost incluse în această cercetare, alegerea fiind făcută în funcție de aspectele din opera ficțională care reprezintă cel mai bine tipurile de discurs analizate.

După cum sublinia Barthelme într-un interviu cu J.D. O'Hara (*Paris Review*, 1981), realitatea este așa cum o facem noi, totul fiind supus percepției și interpretării noastre. „Iată ceea ce e atât de curios, atunci când oamenii spun, despre scriitori: acesta este un realist, acesta este un suprarrealist, aceasta este un super-realist, și așa mai departe. Defapt, toți sunt

¹ Lois G. Gordon, *Donald Barthelme*. (1981), Larry McCaffery, *The Metafictional Muse: The Works of Robert Coover, Donald Barthelme, and William H. Gass* (1982), Charles Molesworth, *Donald Barthelme's Fiction: The Ironist Saved from Drowning* (1982), Maurice Couturier, *Donald Barthelme* (1982), Wayne B. Stengel, *The Shape of Art in the Short Stories of Donald Barthelme* (1985), Jerome Klinkowitz, *Donald Barthelme: An Exhibition* (1991), Paul Maltby, *Dissident Postmodernists: Barthelme, Coover, Pynchon* (1991), and the volume edited by Richard F. Patteson, *Critical Essays on Donald Barthelme* (1992).

realiști, oferind întâmplări reale ale activității minții. Există doar realiști”. (O'Hara, 201). În cercetarea noastră ne-am concentrat asupra naturii subiective a individului, inclusiv a scriitorului, prin analiză critică, cu scopul de a dezvălui aspectele evidente și ascunse ale comportamentului uman. În conformitate cu această interpretare, scriitorul este istoric, martor și povestitor al opiniilor generației sale, un „povestitor” al lumii reale, așa cum este trăită și interpretată în momentul scrierii. Din acest motiv, în timp ce urmărim modul în care Barthelme vizualizează lumea din jurul său, vom întreprinde o abordare sociologică a ficțiunii sale, în mare parte concentrându-ne asupra societății în ansamblul său, determinând elementele sociale în desfășurare și dezvăluind rolul jucat de către instituții. Astfel, analiza discursului oferă o gamă largă de elemente și materiale sociale care dezvăluie nu numai societatea americană transfigurată în ficțiunea lui Barthelme, ci și straturile tehnice și stilistice care alcătuiesc textul fictiv. Teza se concentrează pe analiza a ceea ce noi considerăm a fi subiecte postmoderne relevante în opera lui Barthelme și este structurată pe cinci capitole.

Primul capitol, intitulat „Discursul și teorii postmoderne”, stabilește cadrul teoretic și definește conceptele folosite în analiză. Începând cu o prezentare a discursului și a teoriilor despre discurs, capitolul este împărțit în patru subcapitole, care acoperă cadrul teoretic al capitolelor ulterioare. Primul subcapitol, „Subiectul postmodern și relațiile de putere”, prezintă teorii postmoderne pe această temă, și anume poziția subiectului și relațiile de putere. Pentru o mai bună înțelegere a acestor concepte am introdus aici teoriile și studiile mai multor cercetători cum ar fi James Heartfield, care discută subiectul și moartea subiectului, urmat de o prezentare pe discurs și analiza discursului, incorporând o mare parte din studiile introduse de Michel Foucault atât pe analiză cât și putere, dezvoltate ulterior de Ernesto Laclau și Chantal Mouffe, finalizând cu studiul lui Stuart Hall despre postmodernism și analiza discursului. Cel de al doilea subcapitol, „Discursul social, consumism și identitate”, este, la rândul său, împărțit în două, pe de o parte, concentrându-se pe teoriile lui Norman Fairclough privind analiza discursului critic, alături de considerațiile asupra consumatorului postmodern realizate de Christian Van Tonder și A. Berner și, pe de altă parte, evidențiind probleme de identitate personală și socială, prin teoriile lui John Turner, Michael Hogg, Penelope Oakes și Richard Jenkins. Următorul subcapitol, intitulat „Parodie, ironie și intertextualitate”, introduce teorii ale lui Fredric Jameson, Michel Foucault, Jay Clayton și Eric Rothstein, Julia Kristeva introducând termenul de intertextualitate cât și multiple interpretări ale acestuia, urmate de conceptul de transtextualitate introdus și dezvoltat de Gérard Genette, și finalizând cu teorii ale lui Linda

Hutcheon și Robert Phiddian cu privire la parodie și ironie. Al patrulea subcapitol, intitulat „Colaj, fragmentare și absurd”, oferă mai multe informații cu privire la una dintre strategiile narative preferate de Barthelme, și anume colajul, precum și definiția și folosirea absurdului ca tehnică narativă. Deoarece absurdul scoate la iveală o combinație de dramă și comedie, oferind personajelor posibilitatea de a face față problemelor sociale grave într-o manieră umoristică, este evident că putem regăsi în opera lui Barthelme elemente comune teatrului absurdului. Studiile menționate în acest subcapitol sunt cele ale lui Thomas P. Brockelman, Eddie Wolfram, Martin Esslin și Richard Dietrich.

Capitolul al doilea, intitulat „Discursuri de putere și cunoaștere în opera lui Barthelme”, se focalizează pe relațiile de putere și conflictele prezente în opera lui Donald Barthelme, cu privire la identități de tip subiect și obiect. Capitolul este organizat în două părți, având în vedere că reprezentarea în discursuri care implică elemente de putere și cunoaștere, poziție dominantă și subordonată, poate fi opozițională sau non-opozițională. Primul sub-capitol, intitulat „Discursuri dominante și subordonate”, se concentrează pe reprezentarea non-opozițională, respectiv pe cazuri de supunere și dominare. Pornind de la ideea că discursurile susțin poziții specifice de agenție și de identitate în legătură cu anumite forme de cunoaștere și practică, am identificat și analizat câteva dintre „subiectele” dominante în textele lui Barthelme. Unul dintre cele mai relevante exemple poate fi regăsit în povestea lui Barthelme „The Wound”. Aici se poate regăsi o ilustrare a poziției dominante, reprezentată de clasa de mijloc, și a celei subordonate, reprezentată de clasa inferioară și de oameni etichetați ca „neseemnificativi”. Ceea ce am descoperit este dorința celor săraci sau a celor considerați a fi inferiori de a-și accepta presupusa poziție, fără urmă de revoltă sau ambiție de a-și transcende statutul. Barthelme oferă cititorilor săi o reprezentare de putere în interiorul discursului, ținând cont de faptul că subiectul discursului dominant este capabil să supună obiectul, prin tratarea acestuia ca fiind lipsit de putere sau ca fiind "Obiectul" pare să fi acceptat această inferioritate atribuită și, deși se poate percepe o slabă dorință de transcendere a statutului, pare a fi blocate în rolul social primit.

Al doilea subcapitol, „Discursuri de cunoaștere și putere”, introduce ideea de reprezentare ca formă opozițională. Contrastând subcapitolul anterior, ne-am concentrat aici asupra unui personaj „obiect” care joacă rolul opozițional în contra-discurs. Acest "obiect" pare să se adapteze la nevoile specifice, fiind capabil să conteste în mod deschis discursul dominant. De exemplu, Carl, protagonistul de origine afro-americană din nuvela „Margins”, deși constant subminat și tratat ca inferior, reușește să-și mențină statutul

rezistând dorinței averse ale omologului său alb, Edward, de a-l schimba. În relația dintre Edward și Carl, primul își atribuie rolul de dominant, tratându-l în consecință pe cel de al doilea. Cu toate acestea, dovada de putere afișată de Edward, poziționat în funcția de subiect dominant, este subminată de inteligența și personalitatea puternică ale lui Carl, evidente prin refuzul acestuia de a se schimba.

Al treilea capitol, „Identitate, 'nedreptăți sociale' și consumism” acoperă mai multe probleme sociale evidente în ficțiunea lui Barthelme, de la violență, corupție și neadevăruri sociale, la răspândirea influenței mass-mediei, consumismului și problemelor de identitate. Capitolul este împărțit în patru, fiecare dintre părți ocupându-se de o anumită problemă socială. Urmând pașii lui Fairclough în identificarea și analiza a ceea ce el numește nedreptăți sociale, ca parte din analiza critică a discursului, primele trei subcapitole acoperă cele mai frecvente probleme sociale prezente în opera lui Barthelme. Primul subcapitol, „Tehnologie și influența televizorului”, este dedicat progresului tehnologic și efectelor negative pe care tehnologia le-a avut asupra societății americane în a doua jumătate a secolului al XX-lea. De exemplu, scris pe fundalul războiului din Vietnam și a bine cunoscutelor producții de arme noi, „Report” subliniază, într-un mod contondent, dezumanizarea omului în prezența „mașinăriei” de război. El pune în opoziție directă doi reprezentanți ale căror opinii cu privire la război sunt contrastante. Fiind denumite „sensibil” și „dur”, personajele reușesc să expună, într-un mod subtil, desensibilizarea oamenilor în fața suferinței și a torturii. În afară de lipsa evidentă de sensibilitate, cititorului i se dezvăluie, de asemenea, indiferența oamenilor din spatele mașinăriei de război, a persoanelor implicate în război și importanța acordată mașinăriei, în detrimentul ființei umane.

Al doilea subcapitol, „Violența și desensibilizarea la suferință”, se referă la consecințele războiului asupra psihicului uman și la răspândirea violenței, care duce la desensibilizarea oamenilor ca urmare a supra-expunerii la violență. De exemplu, într-una dintre povestirile scurte cele mai cunoscute, „The Indian Uprising”, asistăm la o ecranizare a războiului, în general, ținând cont de faptul că violența este răspândită peste tot, indiferent de surse. Originea războiului este oarecum neclară, variând între Vietnamul de Sud, Algeria, indienii din America, Rusia, IRA, Franța, rebeliuni universitare studențești, chiar și revolte rasiste, într-un sens toate sursele posibile de violență și suferință prezente la acea vreme în America. Devine clar că, atât pentru narator cât și pentru participanții din poveste, un război este la fel ca oricare altul. Revărsarea de comportament violent și prezența actelor teribile, ca rezultat al creșterii în popularitate a televiziunii, a dus la o lipsă

de sensibilitate și de interes din partea oamenilor cu privire la tot ce presupune război, cum ar fi producția de arme, violența și tortura. Această desensibilizare este, consideram noi, una intenționată, un mijloc de manipulare a maselor, rezultatul fiind lipsa de implicare în probleme de natură socială și politică.

Al treilea subcapitol, „Publicitate, consumism, mass-media și manipulare”, discută sentimentele de neîncredere, prezente în timpul anilor șaiszeci și la începutul anilor șaptezeci față de guvernanți și politica lor. Subcapitolul acoperă aspecte variind de la consumism la manipulare, fie că aceasta este generată de guvern sau de mass-media. Una dintre povestirile cele mai relevante pentru acest subiect, „Me and Miss Mandible”, prezintă cititorului o situație absurdă: un bărbat matur este trimis înapoi la școală și transformat „pe hârtie” în copil. Convertirea sa, deși nu este fizică, este un indiciu al puterii sistemului și instituțiilor asupra simplilor cetățeni. Situația dificilă în care se află personajul este rezultatul publicității false și al incapacității de a citi printre rânduri și de a înțelege că semnele sunt lipsite de valoare iar promisiunile sunt făcute pentru a fi încălcate. În timpul programului școlar, personajul este introdus în lumea mass-mediei, o lume a consumismului, a revistelor de scandal, care afișează fotografii și incită imaginația, în timp ce imaginile sunt prezentate a fi înșelătoare. Această povestire combină aspecte de manipulare, de folosire a falsului în publicitate și de influență a mass-mediei cu scopul de a crea o imagine absurdă, dar realistă a societății consumiste a anilor șaiszeci.

Ultimul subcapitol, „Identitatea personală, socială și de rol”, se concentrează pe lupta individului de a se adapta la viața, rolul și societatea în care a fost poziționat. Subcapitolul este împărțit în trei, fiecare parte dezbătând una dintre cele trei componente principale ale identității. Prima parte se ocupă de identitatea personală, bazată pe caracteristici diverse, inclusiv aspectul, aptitudinile și manierismul, principiile, valorile, și experiențele personale. Exemplul folosit este „Rebecca”, o poveste care discută mai ales aspectul fizic și suferința pe care culoarea pielii ar putea-o aduce în viața unei persoane. Fără a face o referire directă la afro-americani, am considerat că această poveste abordează integrarea persoanelor de culoare în America anilor șaiszeci și șaptezeci. Rebecca, afectată de o boală de piele care o dezumanizează și o face să semene cu o șopârlă, încearcă să-și schimbe numele de familie, incidental tot Soparla, pentru a nu atrage și mai multă atenție. Cu toate acestea, „autoritățile” par să funcționeze împotriva ei și o forțează să-și păstreze numele nedorit. Astfel, Rebecca continuă a fi nemulțumită de condiția fizică și de dezvoltarea personală.

Cea de a doua parte a subcapitolului se concentrează asupra identității sociale, și anume, rolul pe care societatea îl joacă în alegerile de viață ale unui individ și în dezvoltarea personală. În „A City of Churches”, cititorului îi este prezentată o critică adusă conformismului și omogenității sociale în societatea modernă. Problema evidentă aici este lipsa de diversitate, fie că este de natură culturală, rasială sau doar structurală. Povestirea ilustrează o formă supremă de identificare socială, având în vedere faptul că toți membrii par să gândească la fel și se identifică ca făcând parte din același grup. Secțiunea finală a subcapitolului se referă la conceptul de "identitate de rol." Prin "identitate de rol" înțelegem reprezentarea unui anumit comportament, cu scopul de a completa unele așteptări ale societății cu privire la un anumit rol. Găsim în acest tip de comportament „lupta” de a se conforma cu anumite așteptări în majoritatea povestirilor și romanelor cu caracteristici de basm ale lui Barthelme. Cel mai bun exemplu este romanul *Albă ca Zăpada*, în care protagonista este într-o permanentă stare de incertitudine, prinsă între o lume populară a vremurilor vechi și viața pe care o trăiește în prezent. Albă ca Zăpada dorește să fie eliberată de rolul ei de *Albă ca Zăpada*, dar, în același timp, dorește să aibă toate avantajele care vin cu acest rol, și anume, un prinț fermecător și siguranța adusă de căsătorie. Lupta ei cu trecutul pare a fi pierdută în cele din urmă, întrucât, fiind nemulțumită de lumea patriarhală dominantă, incapabilă de a-i oferi un prinț, ea se resemnează în rolul care i-a fost dat, acela de fetiță neajutorată și fragilă, rămânând închisă într-un turn bine monitorizat.

Capitolul al patrulea, „Parodie, ironie și transtextualitate”, examinează trei dintre romanele lui Barthelme, din punct de vedere al „transtextualității”, termen folosit de Gérard Genette. Primul subcapitol, „O Albă ca Zăpada postmodernă”, subliniază diferențele dintre hipotext și hipertext, punând accent pe urmele de parodie și ironie prezente, care transformă *Albă ca Zăpada* din basmul în care fetele află valoarea corectitudinii și blândeții, într-un roman care își bate joc de valorile tradiționale, fiind plasat într-o eră plină de promiscuitate și decadență. Al doilea subcapitol, „Parodie și ironie în *Regele*”, abordează ultimul roman a lui Barthelme, urmărind modul în care Barthelme transformă o poveste despre valori și dreptate într-o poveste de conduită civilă necorespunzătoare, o prezență în creștere a influenței mass-media și un sentiment de pieire iminentă iscat de război. În roman se reliefează o luptă constantă de a depăși nebunia lumii contemporane și de a menține lumea idealizată a Evului Mediu. Personajele deplâng în mod constant frumusețea vremurilor bune, fiind, în același timp, atrase de spiritul decadent și defectuos al lumii moderne. Subcapitolul final aruncă o privire critică asupra unuia

dintre romanele cele mai complicate ale lui Barthelme, *The Dead Father*, care prezintă cititorului numeroase aluzii și trimiteri la diferite hipotexte, mitologii și folclor familiar, pe lângă ecoul clar al *Odissei* lui Homer.

Capitolul se încheie cu o ultimă privire asupra povestirilor scurte ale lui Barthelme, reluând tema transtextualității în ficțiunea acestuia. Publicate în volumul *Forty Stories* (1987), protagoniștii din nuvelele „Sindbad”, „Blue Beard” și „Captain Blood” sunt personaje populare binecunoscute, regăsite în ficțiunea lui Barthelme, afișând refuzul acceptării rolurilor prestabilite. Amintind de performanțele de rol eșuate pe care le întâlnim în romanele menționate anterior, personajele din povestirile scurte ale lui Barthelme nu reușesc să se ridice la nivelul omologilor din hipotext. Barthelme se folosește astfel de legende, basme și mituri pentru a face diferența dintre lumea „veche” și lumea „nouă” ce nu este capabilă să le susțină, plasând figuri celebre, cum ar fi Albă ca Zăpada și regele Arthur, într-un univers al culturii pop și al consumismului. Prin basmul disfuncțional, Barthelme reușește să exprime gândurile comune și nemulțumirea generală a anilor șaizeci și șaptezeci.

Ultimul capitol, „Colaj, fragmentare și absurd”, completează teza printr-o analiză stilistică și structurală a operei lui Barthelme. În timp ce capitolele anterioare s-au concentrat pe aspecte de reprezentare și semnificație, acest capitol se ocupă de colaj, tehnica cea mai evidentă în opera lui Barthelme, și de utilizarea elementelor comune absurdului, ceea ce ne îndreptățește să comparăm opera sa cu Teatrul Absurd al anilor șaizeci. Acest capitol este împărțit în două, o parte fiind axată pe colaj și fragmentare, iar cealaltă pe temele și motivele comune absurdului.

Primul subcapitol analizează povestirile mai complicate ale lui Barthelme. Pornind de la ipoteza că, pentru Barthelme, colajul este o tehnică de compoziție care subliniază prezența artefactului, mai degrabă decât a obiectelor de reprezentare, observăm că scriitorul contestă intenționat frontierele dintre text și imagine și dintre limbă și imagine. De exemplu, într-una dintre primele povestiri de colaj publicate de Barthelme, „Adventure”, găsim o anumită interconectare între poveste și imaginile complementare. Pe măsură ce o urmărim pe Christine în „aventura” sa și în explorarea orașului, ajungem să realizăm că experiența ei este recreată prin intermediul unor imagini și colaje de arhitectură, care, la un moment dat, vin să umbrească literalmente textul deoarece cuvintele sunt micșorate pe pagina și eclipsate de desene și fotografii.

Al doilea subcapitol aruncă o privire mai atentă asupra câtorva dintre elementele de absurd prezente în ficțiunea lui Barthelme. Având în vedere că teatrul absurdului ilustrează societatea modernă, bazată în mare parte pe nesiguranța oamenilor și lipsa unui scop în viață, am identificat, de asemenea o serie de teme și motive din teatrul absurdului în ficțiunea lui Barthelme. Tipică în piesele absurde este lipsa de comunicare între indivizi, adesea descrisă ca discontinuă sau incompatibilă. Spectatorii sau cititorii se confruntă cu personaje al căror scop și comportament general sunt în mare parte de neînțeles. Pe lângă distorsiuni de comunicare, am identificat, de asemenea, un sentiment de izolare care conduce la fragmentarea și lipsa de sens a existenței umane. În plus, intriga este fragmentată și dispersată iar povestirile oferă deseori un final obscur.

Un exemplu în această privință poate fi regăsit în „The Glass Mountain”, care parodiază basmul cu același nume și, reprezentativ pentru ficțiunea postmodernă, afișează elemente demne de teatrul absurdului. În refuzul său de a utiliza cronologia tradițională, de desfășurare a acțiunii, personaje, timp, spațiu, gramatică, sintaxă și distincții între realitate și ficțiune, Barthelme încearcă să expună o lume haotică și absurdă asemănătoare problemelor sociale contemporane. Discontinuitatea și lipsa de logică din povestire, în ciuda numerotării exacte a paragrafelor-propoziție, contribuie la construirea unui conflict deschis între formă și conținut și dezvăluie controversa dintre așteptările umane și cele ale societății haotice. Fluctuația dintre timpurile verbale la prezent și trecut evidentă în povestire este un indiciu al tranziției dintre fantezie și realitate, subliniind caracterul absurd al lumii interioare și lupta permanentă dintre ficțiune și realitate, așteptare și eșec, iluzie și deziluzie.

Trebuie să subliniem că tonul lui Barthelme nu este niciodată sever, el făcând uz de ironie și parodie, alături de șarmul său spiritual, pentru a-i transporta pe cititori într-o lume care ilustrează absurditatea societății, făcându-i, în același timp, să râdă și să reflecteze asupra problemelor de viață. După cum am menționat, Barthelme face uz de personaje sau povestiri binecunoscute pentru a sublinia eșecul societății contemporane. El își smulge într-un mod absurd personajele dintr-un trecut stabil și le aruncă într-un mediu complet nou, pe o coală albă cu posibilități infinite, folosindu-se de parodie și ironie pentru a sublinia prăbușirea standardelor sociale. Prin urmare, suntem martorii unei portretizării a vieții urbane, cu instantanee ale orașului și ale locuitorilor săi, în încercarea autorului de a reprezenta societatea consumistă postmodernă a anilor șaizeci și șaptezeci.

Scopul principal al tezei a fost de a identifica și analiza reprezentațiile de putere și formele de dominanță și subordonare, prezente în opera lui Barthelme. Pornind de la aceste manifestări de putere, am identificat și analizat anumiți factori declanșatori de formare și menținere a conflictelor sociale, precum și situațiile absurde născute din aceste conflicte. În analiza noastră am luat în considerare cele trei dimensiuni de analiză introduse de Fairclough, și anume, text, practică discursivă și practică socială. Pertinente aici sunt, considerăm, de asemenea, și reprezentările de conflicte în formarea identității, fie de natură personală, socială sau de rol, alături de formele de transtextualitate evidente ce subliniază o degradare a valorilor sociale ilustrată în opera lui Barthelme. Având în vedere faptul că subiectul este obținut în discurs, precum și supus unui discurs, personajele lui Barthelme sunt într-o permanentă căutare a unui rol în cadrul discursului, contestând, sau supunându-se puterii care îl acompaniază. Discursul operei ficționale ale lui Barthelme este, considerăm, postmodern în formă de reprezentare. Conținutul însă, este realist, serios și alarmant atât prin polița tematică cât și prin acutizarea identității personajelor, prin transgresarea dimensiunii lor sociale și personale.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

A. Surse primare

- Barthelme, Donald. *Paradise*. Illinois: Dalkey Archive Press, 2005.
- . *Sixty Stories*. New Jersey: Penguin Classics, 2003.
- . *Not-Knowing*. New York: Random House, 1997.
- . *The King*. New York: Harper & Row, 1990.
- . *Amateurs*. London: Routledge & Kegan Paul, 1977.
- . *The Dead Father*. New York: Farrar Straus & Giroux, 1975.
- . *Sadness*. New York: Farrar Straus, 1972.
- . *City Life*. New York: Farrar Straus, 1970.
- . *Unspeakable Practices, Unnatural Acts*. New York: Farrar Straus, 1968.
- . *Guilty Pleasures*. New York: Farrar Straus, 1968.
- . *Snow White*. New York: Atheneum, 1967.
- . *Come Back, Dr. Caligari*. New York: Little Brown, 1964.
- Barthelme, Donald and Kim A. Herzinger (eds.). *Flying to America: 45 more stories*. Washington, DC: Shoemaker & Hoard, 2007.
- Barthelme, Donald. "Interview: Donald Barthelme." in *The Radical Imagination and the Liberal Tradition: Interviews with English and American Novelists*. Ed. Heide Ziegler and Christopher Bigsby. London: Junction, 1982. 39-59.
- Klinkowitz, Jerome. "Donald Barthelme." *The New Fiction: Interviews with Innovative American Writers*. Ed. Joe David Bellamy. Urbana: University of Illinois Press, 1974. 45-54.

B. Surse secundare

1. Studii teoretice

- Allen, Graham. *Intertextuality*. London & New York: Routledge, 2000.
- Bacchilega, Cristina. *Postmodern Fairy Tales: Gender and Narrative Strategies*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1997.
- Bakhtin, Mikhail. *Toward A Philosophy of the Act. 1919-1921*. Ed. Michael Holquist and Vadim Liapunov. Austin: University of Texas Press, 1993.
- Bakhtin, Mikhail. *Problems of Dostoevsky's poetics*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1984.
- . *The Dialogic Imagination: Four Essays*. Trans. Caryl Emerson and Michael Holquist. Ed. Michael Holquist. Austin: University of Texas Press, 1981.
- Barth, John. "The literature of exhaustion." *Surfiction: fiction now ... and tomorrow*. Ed. Raymond Federman. Chicago: Swallow Press, 1975. 19-33.
- Barthes, Roland. *Image, Music, Text*. New York: Hill, 1988.
- Benveniste, Emile. *Problems in General Linguistics*. Florida: University of Miami Press, 1971.
- Booth, Wayne C. *A Rhetoric of Irony*. Chicago: Chicago University Press, 1974.
- Brockelman, Thomas P. *The Frame and the Mirror: on Collage and the Postmodern*. Illinois: Northwestern University Press, 2001.
- Bracher, M. *Lacan, Discourse, and Social Change*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1993.
- Brown, G. and Yule, G. *Discourse Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 1983.
- Brown, R.H. 'Reconstructing social theory after the postmodern critique.' *After Postmodernism. Reconstructing Ideology Critique*. Eds. H.W. Simons and M. Billig. London: Sage Publications, 1994.
- Booth, Wayne C. *A Rhetoric of Irony*. Chicago: Chicago University Press, 1974.
- Burke, Peter J., ed. *Contemporary Social Psychological theories*, Stanford: Stanford University Press. 2006.
- Burke, Peter J. and Stets, Jan E. *Identity Theory*. Oxford: Oxford University Press. 2009

- Butler, Christopher. *Postmodernism: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2002.
- Butler, Judith. *Bodies that Matter. On the Discursive Limits of 'Sex'*. London: Routledge, 1993.
- Butler, Judith. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. London: Routledge, 1990.
- Carter, Ronald. *Investigating English Discourse. Language, literacy and literature*. London: Routledge, 1997.
- Clayton, Jay and Eric Rothstein. *Influence and Intertextuality in Literary History*. Wisconsin: University of Wisconsin Press, 1991.
- Cornwell, Neil. *The Absurd in Literature*. Manchester: Manchester University Press, 2006.
- Culler, Jonathan. *Literary Theory: A Very Short Introduction*. Oxford & New York: Oxford University Press, 1997.
- Derrida, Jacques. *Dissemination*, trans. Barbara Johnson. Chicago: University of Chicago Press, 1981.
- . "Force and Signification." *Writing and Difference*. Trans. Alan Bass. Chicago: University of Chicago Press, 1978.
- Eckert, Penelope and Sally McConnell-Ginet. *Language and Gender*. Cambridge University Press, 2013.
- Eco, Umberto. "Postmodernism, Irony, the Enjoyable." *Modernism / Postmodernism*. ed. Peter Brooker. New York: Longman, 1992. 225–227.
- Edwards, John. *Language and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Esslin, Martin. *The Theatre of the Absurd*. New York: Random House LLC, 2009.
- Fairclough, Norman. *Media Discourse*. London: Edward Arnold, 1995a.
- . *Discourse and social Change*. London: Polity, 1995b.
- Farber, David. *The Columbia Guide to America in the 1960s*. New York: Columbia University Press, 2013.
- Foucault, Michel. *Archaeology of knowledge*. New York: Random House LLC, 2012.
- . *Society Must Be Defended*. New York: Picador, 2003
- . *The History of Sexuality. An Introduction*. Volume I. New York: Vintage Books. 1990.
- . *The History of Sexuality: The Use of Pleasure*. Vol. II. London: Penguin, 1985.
- Foucault, Michel. "The Subject and Power." *Michel Foucault: Beyond Structuralism and Hermeneutics*. Eds. H. Douglas and P. Rabinow. Chicago: Chicago University Press, 1982. 208-226.
- . "The Order of Discourse." *Untying the text: A Poststructuralist Reader*. Ed. Robert Young. London: RKP, 1981.
- . *Power/Knowledge*. New York: Pantheon, 1980.
- . *Discipline and Punishment: The Birth of the Prison*. New York: Vintage Random House, 1979.
- . *Discipline and Punish*. New York: Pantheon, 1977.
- . *The Order of Things: An Archaeology of the Human Sciences*. New York: Vintage Random House, 1973.
- Gardner, John. *On Moral Fiction*. New York: Basic Books, 1978.
- Garner, Roberta. *Social Theory: Power and Identity in the Global Era*. Toronto: University of Toronto Press, 2010.
- Gee, James Paul. *An introduction to discourse analysis. Theory and Method*. London: Routledge, 1999.
- Genette, Gerard. *Palimpsests: Literature in the Second Degree*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1997.
- Hall, Stuart, Paul Du Gay. *Questions of Cultural Identity*. California: SAGE, 1996.
- Hall, Stuart (Ed.). "The Work of Representation." *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage, 1997.

- Harvey, David. *The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural Change*. Cambridge: Blackwell, 1989.
- Hassan, Ihab. "From Postmodernism to Postmodernist." *Philosophy and Literature* 25:1. 2001.
- Hassan, Ihab. *The Postmodern Turn: Essays in Postmodern Theory and Culture*. Ohio: State University Press, 1987
- Heartfield, James. *The 'Death of the Subject' Explained*. Sheffield: Sheffield Hallam Press, 2002.
- Hogg, M. A., Abrams, D. *Social Identifications*. London: Routledge, 1988.
- Hoffmann, Gerhard. *From Modernism to Postmodernism: Concepts and Strategies of Postmodern American Fiction*. Amsterdam - New York: Rodopi, 2005.
- Howarth, David. *Discourse*. Philadelphia.: Open University Press, 2000.
- Huizinga, Johan. *Homo Ludens: A Study of the Play Element in Culture*. 1938. Boston: Beacon, 1970.
- Hutcheon, Linda. *The Politics of Postmodernism*. New York: Routledge, 1989.
- . *Irony's Edge: The Theory and Politics of Irony*. New York: Routledge, 1994
- . *A Theory of Parody: The Teachings of Twentieth-century Art Forms*. Illinois: University Press, 2000a.
- . *A Theory of Parody: The Teachings of Twentieth-century Art Forms*. Illinois: University Press, 2000b.
- Hutcheon, Linda and Joseph P. Natoli. *A Postmodern reader*. Albany, NY: SUNY Press, 1993.
- Iftekharrudin, Farhat, Joseph Boyden, Mary Rohrberger, and, Jaie Claudet. *The Postmodern Short Story: Forms and Issues*. Westport, CT : Praeger, 2003.
- Jameson, Fredric. *The Cultural Turn: Selected Writings on the Postmodern, 1983-1998*. London: Verso, 1998.
- . *Postmodernism, Or, The Cultural Logic of Late Capitalism*. Durham, N.C.: Duke University Press, 1991.
- Jenkins, Richard. *Social Identity*. London: Routledge, 2008.
- Jørgensen, Marianne and Louise Phillips. *Discourse Analysis as Theory and Method*, London: SAGE Publications, 2002.
- Kierkegaard, Soren. *The Concept of Irony: With Constant Reference to Socrates*. Trans. Lee M. Kapel. New York: Harper, 1965.
- Korkut, Nil. *Kinds of parody from the Medieval to the Postmodern*. New York: Peter Lang Publishing, 2009.
- Kristeva, Julia. "Word, Dialogue, and Novel." *Desire and Language*. Ed. Leon S. Roudiez. New York: Columbia UP, 1980.
- Lacan, Jacques. *Écrits*. trans. Alan Sheridan. New York: Norton, 1977.
- Laclau, Ernesto. *New reflections on the revolution of our time: Ernesto Laclau*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1990.
- . "Politics and the Limits of Modernity". *Universal abandon?: the politics of postmodernism*. Ed. Andrew Ross. Social Text Collective. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1988.
- Laclau, Ernesto and Chantal Mouffe. *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics*. London: Verso, 2001.
- Leitch, Vincent. *Deconstructive Criticism*. New York: Colombia University Press, 1983.
- Lyotard, Jean-François. *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1979.
- Macdonnell, Diane. *Theories of Discourse*. Oxford: Blackwell, 1986.
- McHale, Brian. *Postmodernist Fiction*. London: Routledge, 1996.
- . *Picture Theory: Essays on Verbal and Visual Representation*. Chicago: University of Chicago Press, 1994.
- . *Iconology: Image, Text, Ideology*. Chicago: University of Chicago Press, 1986.

- Mitchell, W. J. T. "Introduction." *The Language of Images*. Ed. W. J. T. Mitchell. Chicago: University of Chicago Press, 1974.
- Mills, Sara. *Discourse*. London: Routledge, 1997.
- Mills, Sara (ed.) *Language and Gender: Interdisciplinary Perspectives*. Harlow: Longman, 1995c.
- Moi, Toril. *The Kristeva Reader*. Oxford: Blackwell, 1986.
- Morris, Meaghan, Paul Patton(eds). *Michel Foucault: Power/Truth/Strategy*. Sydney: Feral Publications, 1979.
- Otterman, Michael. *American Torture: From the Cold War to Abu Ghraib and Beyond*. Melbourne: Melbourne University Publishing, 2007.
- Perloff, Marjorie. *The Futurist Moment: Avant-Garde, Avant-Guerre, and the Language of Rupture*. Chicago and London: University of Chicago Press, 1986.
- Rose, Margaret. A. *Parody/Meta-Fiction: An Analysis of Parody as a Cultural Mirror to the Writing and Reception of Fiction*. London: Croom Helm, 1979.
- Ruthrof, Horst. *Pandor and Occam: On the Limits of Language and Literature*. Indianapolis: Indiana University Press, 1992.
- Schlegel, Friedrich. *Friedrich Schlegel's Lucinde and the Fragments*. Minneapolis: College of Minnesota Press, 1911.
- Stanford Friedman, Susan. "Weavings: Intertextuality and the (Re)Birth of the Author." Influence and Intertextuality in Literary History. Ed. Jay Clayton and Eric Rothstein. London: The University of Wisconsin Press, 1991.
- Sontag, Susan. *Against Interpretation, and Other Essays*. New York: Anchor, 1990.
- Tajfel, Henri (Ed.) *Social Identity and Intergroup Relations. European Studies in Social Psychology Vol.7*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- Tajfel, Henri (Ed.) "The achievement of group differentiation." *Differentiation Between Social Groups: Studies in the Social Psychology of Intergroup Relations*. London: Academic Press, 1978. 483-507
- . *Social Identity and Intergroup Relations*. Cambridge: University Press, 1982.
- Tajfel, Henri and John C. Turner. "An Integrative Theory of Intergroup Conflict." *The Social Psychology of Intergroup Relations*. Eds. W. G. Austin, S. Worchel. Monterey CA: Brooks-Cole, 1979.
- Turner, John C., Michael A. Hogg and Penelope J. Oakes. *Rediscovering the Social Group: A Self-Categorization Theory*. Cambridge: Basil Clackwell, 1987.
- Vermeulen, Pieter and Theo d'Haen. "Cultural identity and postmodern writing" *Postmodern studies* Vol. 39. Amsterdam and New York: Rodopi, 2006.
- Wilde, Alan. *Middle Grounds: Studies in Contemporary American Fiction*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1987.
- . *Horizons of Assent: Modernism, Postmodernism, and the Ironic Imagination*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1981.
- Woodward, Kath. *Questioning Identity: Gender, Class, Ethnicity*. London: Routledge. 2004.

2. Article teoretice

- Bényei, Tamás. "Ironic Parody or Parodistic Irony? Irony, Parody, Postmodernism and the Novel," *Hungarian Journal of English and American Studies* 1.1 (1995), 89–125.
- Berner, A. and C.L. van Tonder. "The Postmodern Consumer: Implications of changing customer expectations for organization development in service organizations." *SA Journal of Industrial Psychology*, 2003, 29 (3), 1-10.
- Burke, Peter J. and Stets, Jan E. "Identity Theory and Social Identity Theory." *Social Psychology Quarterly*. (2000 Vol. 63/3): 224-237.
- Frohmann, Bernd. "The Power of Images: A Discourse Analysis of the Cognitive Viewpoint." *Journal of Documentation* 48 (December 1992): 365-366.
- Frow, John. "Discourse and power." *Economy and Society* Vol 14. (May 1985):192-214.

- McHale, Brian. "Telling Postmodern Stories." *Poetics Today* 9.3 (1988): 545-72.
- Mills, Sara. Discontinuity and post-colonial discourse., *Ariel: A Review International English Literature*, Vol. 26, No. 3 (July 1995a): 73-88.
- Stets, Jan E., Peter Burke. "Identity Theory and Social Identity Theory." *Social Psychology Quarterly* 63, No.3. (Sept. 2000):224-237
- Stryker, Sheldon and Peter Burke. "The Past, Present and Future of an Identity Theory." *Social Psychology Quarterly*. 63. 4. (Dec. 2000): 284-297.
- Tajfel, Henri, Gerald Alfred Wilkes. "Classification and quantitative judgement." *British Journal of Psychology* 54. (1963): 101-114.

3.Studii critice asupra operei lui Barthelme

- Berek, Peter. "Disenchanted Symbols." *Critical Essays on Donald Barthelme*. Ed. Richard F. Patteson. New York: Hall, 1992. 36-38.
- Gass, William. *Fiction and the Figures of Life*. New York: Vintage Books, 1972.
- Gilman, Richard. *The confusion of Realms*. New York: Random House, 1969.
- Gordon, Lois G. *Donald Barthelme*. Boston : Twayne Publishers, 1981.
- Hicks, Jack. *In the Singer's Temple: Prose Fictions of Barthelme, Gaines, Brautigan, Piercy, Kesey, and Kosinski*. Chapel Hill, NC: University of North Carolina Press, 1981.
- Hudgens, Michael Thomas. *Donald Barthelme, Postmodernist American Writer*. New York: Edwin Mellen, 2001.
- Klinkowitz, Jerome. *Donald Barthelme: An Exhibition*. Durham, NC: Duke University Press, 1991.
- . *The Self-Apparent Word: Fiction as Language/Language as Fiction*. Carbondale, IL: Southern Illinois University Press, 1984.
- Maltby, Paul. *Dissident Postmodernists: Barthelme, Coover, Pynchon*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1991.
- McCaffery, Larry. "Donald Barthelme: The Aesthetics of Trash (Snow White)." *Critical Essays on Donald Barthelme*. ed. Richard F. Patteson. New York: Macmillan, 1992.
- . *The Metafictional Muse: The Works of Robert Coover, Donald Barthelme, and William H. Gass*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 1982.
- Molesworth, Charles. *Donald Barthelme's Fiction: The Ironist Saved from Drowning*. Columbia, MO: University of Missouri Press, 1982.
- Moore, Robert John. *The Psychoanalytic Issue: In the Short Stories of Donald Barthelme*. Thesis. Ontario: McMaster University Press., 1988.
- Patteson, Richard F., ed. *Critical Essays on Donald Barthelme*. New York: Macmillan, 1992.
- Roe, Barbara L. *Donald Barthelme: A Study of the Short Fiction*. New York: Twayne Publishers, 1992.
- Stengel, Wayne B. *The Shape of Art in the Short Stories of Donald Barthelme*. Baton Rouge: Louisiana State University Press, 1985.
- Tanner, Tony. *City of Words*. New York: Harper & Row, 1971.
- Trachtenberg, Stanley. *Understanding Donald Barthelme*. Columbia: University of South Carolina Press, 1990.
- Wilde, Alan: "Barthelme Unfair to Kierkegaard. Some Thoughts on Modern and Postmodern Irony." *Critical Essays on Donald Barthelme*. Ed. Richard F. Patteson. New York: G.K. Hall, 1992.
- Zipes, Jack. *Fairy Tale as Myth, Myth as Fairy Tale*. Lexington: University Press of Kentucky, 1994.

4.Articole critice

- Ditsky, John. "'With Ingenuity and Hard Work, Distracted': The Narrative Style of Donald Barthelme." *Style IX* (Summer 1975): 388-400.

- Gass, William. "Donald Barthelme." *Esquire* (August 1986):46.
- Kusnir, Jaroslav. "Subversion of Myths: High and Low Cultures in Donald Barthelme's Snow White and Robert Coover's Briar Rose." *European Journal of American Culture*, 23.1 (2004): 31-49.
- Leland, John. "Remarks Re-Marked: Barthelme, What Curios of Signs!" *Boundary 2* 5.3 (1977): 795-810.
- Mieder, Wolfgang. "Grim Variations From Fairy Tales to Modern Anti-Fairy Tales." *The Germanic Review*, 62 (1987): 90.
- Nealon, Jeffrey T. "Disastrous Aesthetics: Irony, Ethics, and Gender in Barthelme's Snow White" *Twentieth Century Literature* 51: 2 (2005): 123
- O'Hara, J.D. "Donald Barthelme, The Art of Fiction No. 66." *The Paris Review* No. 80 (Summer 1981):201-205.
- Sloboda, Nicholas. „Heteroglossia and Collage: Donald Barthelme's 'Snow White.'" *Mosaic* 30: 4 (1997): 109.
- Waxman, Robert . „Apollo and Dionysus: Donald Barthelme's Dance of Life". *Studies in Short Fiction* 33: 2 (1996): 229.
- Zeitlin, Michael. "Father-Murder and Father-Rescue: The Post-Freudian Allegories of Donald Barthelme." *Contemporary Literature* (Summer 1993): 182–203.